

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Filozófia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A középkori filozófia története						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Egyed Péter egyetemi tanár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Egyed Péter egyetemi tanár						
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					25
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					28
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70 konv.				
3.8 A félév össz-óraszama	56 fiz./154 konv.				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	
4.2 Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	Kötelező részvétel az előadások 70%-án, azaz a szemeszter alatt megtartott 14 előadásból 9 előadáson a részvétel kötelező.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Az egyetemi szabályzat értelmében a szemináriumokon a részvétel kötelező. 2 kötelező szemináriumi dolgozat (vagy strukturált szakmai beszámoló) bemutatása. Bekapcsolódás a megbeszélésekbe.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C1. A filozófia történeti és elméleti alapjainak, az előfeltevéseknek és elveknek a megfelelő azonosítása és alkalmazása. C2. Eszmék megfogalmazása és rendszerezése, tájékozódás általános és ágazati filozófiai problémákban. C3. Megoldások erős és gyenge pontjainak azonosítása (logikai elemzés és értékelés révén), problémákra adott alternatív megoldások vagy alternatív konklúziók megfogalmazása.
Transzverzális kompetenciák	A filozófia történeti és strukturális dimenziójának, alapvető fogalmi és kategoriális készletének, argumentációs és kritikai apparátusának felismerése és alkalmazása 1. a társadalomtudományokban, 2. a humán tudományokban, 3. a mindennapi élet egzisztenciális és etikai problémáiban, 4. a kommunikációs helyzetekben és beszédaktusokban.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A középkori filozófia periodizációjának, struktúrájának, filozófusainak, iskoláinak és irányzatainak megismerése. A középkori filozófiai terminológia ismerete és referenciáinak, tematikus összefüggéseinek kezelése. A patrisztika és skolasztika perspektívái különösségének a meghatározása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	„Isten alatt állás” – Istennek mint egyetemes ismeretelméleti és személyiségi perspektívának az alkalmazása. Teológia és filozófia különbsége. A középkori filozófia történetének mint minden európai filozófia eredőjének a koncipiálása. A középkori filozófia fogalomkészletének és terminológiájának az elsajátítása. A középkori gondolkodásmód specificitásának a megismerése. Tér és idő kezelésmódja.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A középkori filozófia általános jellemzése. Kereszténység és írásbeliség.	Előadás, Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
2. Az ókeresztény egyházatyák (Jusztinosz, Órigenész, Alexandriai Szent Kelemen, Római Szent Kelemen) igazságosságfogalma.	Előadás, Beszélgetés az antik igazságosság-hagyományról	
3. Tyconius tudományos/hermeneutikai blikértelmezése	Előadás, szövegértés/szövegelemzés	
4. Szent Ágoston és a görög hagyomány	Előadás, interaktív	

	szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
5.Szent Ágoston Szentháromságfogalma	Előadás, szövegértés/szövegelemzés	
6.Boethius szimbolikus felfogása	Előadás, szövegértés/szövegelemzés	
7.Szent Anzelm ismeretelmélete	Előadás, Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
8.Aquinói Szent Tamás és az arisztotelészi hagyomány	Előadás, Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
9.Aquinói Szent Tamás metafizikája és teológiája	Előadás, Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
10.Aquinói Szent Tamás tanítása az értelemről és a lélekről	Előadás, Beszélgetés az antik előzményekről. Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
11.Johannes Duns Scotus felfogása a tudásról és megismerésről	Előadás, Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
12.Eckhart Mester misztikája	Előadás, Szövegértés, szövegelemzés. Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
13.Teremtés, eredet és kezdet kérdései a filozófiában. Teremtéselméletek.	Előadás, Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
14.A középkor magyar filozófusa: Temesvári Pelbárt	Előadás, Szövegek bemutatása. Összefoglalás vezérszavakban, szintézis	
Könyvészet: A. Augustinus: <i>Vallomások</i>. Gondolat, Budapest, 1982. VII. Könyv 178-209. A. Augustinus: <i>A Szentháromságról</i>. Szent István Társulat, Budapest, 1985. VI-VII-VIII-IX. Könyv, 199-284. Boethius: <i>A filozófia vigasztalása</i>. Budapest, 1979. 5-122. Szent Anzelm: <i>De Veritate</i>. Különbség, Szeged, 1995. május, 5. sz. 9-20. Aquinói Szent Tamás: <i>A létezőről és a lényegről</i>. Helikon Kiadó, 1990. 7-77. Aquinói Szent Tamás: <i>Az értelem egysége</i>. Ikon Kiadó, 1992, 34-99. Eckhart Mester: <i>A Teremtés Könyvének magyarázata</i>. Helikon, 1992. 5-134.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Szent Pál és a korai egyházatyák az igazságosságról	Szövegértelmezés	Tyconius: <i>Szabályok könyve</i> . Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1997. 5-91.
A Szentírás-értelmezés kanonizálása	Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok. Vita.	A. Augustinus: <i>Vallomások</i> . Gondolat, Budapest, 1982. VII.

		Könyv 178-209.
A <i>Vallomások</i> középponti helye az európai filozófiában és gondolkodásban. Heidegger és a <i>Vallomások</i>	Beszélgetés, vita	
A szentháromság-tan és a filozófiai hármasság-elv	Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok. Vita.	A. Augustinus: <i>A Szentháromságról</i> . Szent István Társulat, Budapest, 1985. VI-VII-VIII-IX. Könyv, 199-284.
Boethius etikája és szimbolikája	Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok. Vita.	Boethius: <i>A filozófia vigasztalása</i> . Budapest, 1979. 5-122.
A keresztény filozófia tanítása az igazságról	Beszélgetés az antik előzményekről Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok. Vita.	Szent Anzelm: <i>De Veritate</i> . Különbség, Szeged, 1995. május, 5. sz. 9-20.
Arisztotelész skolasztikus átértelmezése	Szemináriumi dolgozatok. Vita.	Lohr, C.H: <i>The Medieval Interpretation of Aristotle</i> . In: <i>The Cambridge History of Later Medieval Philosophy</i> , ed. N.Kretzmann, A.Kenny, J.Pinborg, Cambridge, 80-98.
A skolasztikus <i>prima philosophia</i>	Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok. Vita.	Aquinói Szent Tamás: <i>A létezőről és a lényegről</i> . Helikon Kiadó, 1990. 7-77.
Keresztény ismeretelmélet és metafizika	Antik előzmények Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok. Vita.	Aquinói Szent Tamás: <i>Az értelem egysége</i> . Ikon Kiadó, 1992, 34-99.
A skolasztikus filozófia struktúrája	Szemináriumi dolgozatok. Vita.	R.Messner: <i>Schauendes und begriffliches Erkennen nach Duns Scotus mit kritischer Gegenüberstellung zur Erkenntnislehre von Kant und Aristoteles</i> . Freiburg, 1942, 38-63.
A kezdet és eredet módszertani fontossága a skolasztikus filozófiában	Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok.	Eckhart Mester: <i>A Teremtés Könyvének</i>

	Vita.	magyarázata. Helikon, 1992. 5-134.
Isten mindenhatósága és elérhetetlensége	Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok. Vita.	Ókeresztény egyházatyák, XVII. kötet, Apostoli Szentszék Kiadó, Bp, 1996, 27-112. o.
A középkori világszemlélet a mindennapokban	Szövegértelmezés Szemináriumi dolgozatok. Vita.	Temesvári Pelbárt <i>Válogatott írásai</i> . Európa Könyvkiadó/Helikon Kiadó, 1992. 7-79
Könyvészet: <i>Ókeresztény egyházatyák</i>, XVII. kötet, Apostoli Szentszék Kiadó, Bp, 1996, 27-112. o. Temesvári Pelbárt <i>Válogatott írásai</i>. Európa Könyvkiadó/Helikon Kiadó, 1992. 7-79. R.Messner: <i>Schauendes und begriffliches Erkennen nach Duns Scotus mit kritischer Gegenüberstellung zur Erkenntnislehre von Kant und Aristoteles</i>. Freiburg, 1942, 38-63. Lohr, C.H: <i>The Medieval Interpretation of Aristotle</i>. In: <i>The Cambridge History of Later Medieval Philosophy</i>, ed. N.Kretzmann, A.Kenny, J.Pinborg, Cambridge, 80-98. J.A.Gurevics: <i>A középkori ember világlépe</i>. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1975. 7- 81. Heller Ágnes: <i>Az igazságosságon túl</i>. Gondolat, Budapest, 1990. 63-134. Tyconius: <i>Szabályok könyve</i>. Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1997. 5-91. E. Gilson, <i>La philosophie au Moyen Âge</i>, Paris, 1952. Endreffy Zoltán : <i>Szentháromság és filozófia</i>. In : <i>Filozófia az ezredfordulón</i>, Kecskemét, 2000. Adatbázisok: www.proquest.com; www.ebsco.host; springerlink		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- a társ- és rokon szakmák (pszichológia, szociológia, politológia, történelem) képviselőivel folytatott egyeztető és módszertani diskussziók.
- időszakos értékelő foglalkozások a Magyar Filozófiai Társaság keretében a civil társadalom és a kulturális élet képviselőinek a bevonásával.
- a filozófia jelenlegi témakezelési módjainak megjelenítése az írott és elektronikus sajtóban.
- részvétel a szakmai vitákban és szakmai fórumokon.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A jelenlét (részvétel minimum 9 előadáson a szemeszter folyamán). Bekapcsolódás a szövegértelmezésbe. A folyamatos és szisztematikus interaktivitás. A történetiségnek mint tárgyspecifikus készségnek a megléte.	A jelenlét követése; a szövegértelmezési kompetenciák értékelése. A szakterminológiai és nyelvi készségek és képességek felmérése. Az interaktivitás folyamatossága és naprakészsége.	70 %
10.5 Szeminárium / Labor	Részvétel a szövegolvasatban, -értésben és értékelésben. Szemináriumi dolgozat elkészítése. Folyamatos és	A szemináriumi dolgozatok és az olvasottság folyamatos értékelése. A szövegismereti és értelmezési kompetenciák	A szemináriumi értékelésbe beleszámít a jelenlét (látható, igazolható) a különböző

	szisztemikus részvétel a szemináriumi dialógusban és vitában.	értékelése. A dialógusban és vitában való részvétel értékelése	szakfilozófiai és a filozófiai jellegű kulturális rendezvényeken (10%) , szemináriumi dolgozatok és részvétel 20%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

Jelenlét: Az előadások 70 %-án, illetve a szemináriumi tevékenységek 100 %-án a részvétel kötelező.

Vizsgafeltételek: A látogatási, dolgozatkészítési illetve szövegértelmező és részvételi tevékenység.

Pótlási lehetőségek: Szemináriumi többlet-tevékenység vállalása, a szakhoz tartozó rendezvények (workshopok, konferenciák, egyéb foglalkozások) szervezése és részvétel.

Plagizálás, vizsgán való csalás következményei: kizárás vizsgáról, az egyetemi szabályzat rendelkezései szerint.

Óvások megoldása: Szakgrémiumok állásfoglalása a jegyzőkönyvezett tényállás alapján.

Kitöltés dátuma
2012. október 22.

Előadás felelőse
Egyed Péter

Szeminárium felelőse
Egyed Péter

Az intézeti jóváhagyás dátuma
2012. november 26.

Intézetigazgató
Demeter Márton Attila